

ПІДВИЩЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ РЕДАКТОРІВ І ВИДАВЦІВ

© Сізова К. Л., 2016

<http://orcid.org/0000-0002-3269-6343>

© Алексеєнко Н. М., 2016

<http://orcid.org/0000-0003-2571-1856>

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.47920>

У статті досліджено застосування інноваційних педагогічних технологій у процесі організації самостійної роботи студентів напряму «Видавнича справа та редагування». Охарактеризовано комплекс педагогічних інноваційних технологій і методів, що сприяють результативності організації самостійної роботи майбутніх фахівців у галузі видавничої справи та редагування. На основі аналізу базових вмінь майбутнього фахівця виокремлено основні вимоги до організації самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Обґрунтована необхідність організації самостійної роботи майбутніх видавців і редакторів на засадах професійної спрямованості із застосуванням сучасних інформаційних технологій, що сприяє активізації навчальної діяльності та формуванню готовності до професійної діяльності. Підкреслено важливість системного підходу до організації самостійної роботи у процесі підготовки майбутніх видавців і редакторів.

Ключові слова: самостійна робота, майбутні редактори і видавці, педагогічні інноваційні технології і методи.

Сизова К. Л., Алексеєнко Н. М. Повышения результативности самостоятельной работы будущих редакторов и издателей.

В статье исследовано применение инновационных педагогических технологий в процессе организации самостоятельной работы студентов специальности «Издательское дело и редактирование». Дана характеристика комплексу педагогических инновационных технологий и методов, способствующих результативности организации самостоятельной работы будущих специалистов в области издательского дела и редактирования. На основе анализа базовых умений будущего специалиста выделены основные требования к организации самостоятельной работы студентов высших учебных заведений. Обоснована необходимость организации самостоятельной работы будущих издателей и редакторов на основе профессиональной направленности с применением современных информационных технологий, что способствует активизации учебной деятельности и формированию готовности к профессиональной деятельности. Подчеркнута важность системного подхода к организации самостоятельной работы в процессе подготовки будущих издателей и редакторов.

Ключевые слова: *самостоятельная работа, будущие редакторы и издатели, педагогические инновационные технологии и методы.*

Sizova K. L., Alekseenko N. M. Ways to improve the efficiency of independent work of the future editors and publishers.

The paper studied the application of innovative pedagogical technologies in the organization of independent work of students of specialty «Publishing and Editing». The complex of pedagogical methods and innovative technologies that contribute to the effectiveness of independent work of the future specialists in the field of publishing and editing is described. By analyzing the basic skills of the future specialists the main requirements for the organization of independent work of students in higher education are identified. The necessity of organizing the independent work of the future publishers and editors on the basis of professional orientation with the use of modern information technology that promotes activation of educational activity and the formation of readiness for professional work is proved. The systematic approach to the organization of independent work in the course of preparation of the future of publishers and editors is highlighted.

Key words: *independent work, the future editors and publishers, pedagogical methods and innovative technologies.*

Постановка проблеми. Системність і фундаментальність підготовки майбутніх фахівців видавничо-поліграфічної галузі, здатних швидко адаптуватися у різних сферах професійної діяльності, на високому професійному рівні застосовувати набуті знання при вирішенні конкретних практичних завдань видавничо-поліграфічного комплексу, сприяти його розвитку, впровадженню нових технологій у галузь, зумовлює потребу в органічному поєднанні фундаментальної освіти з глибокою професійною орієнтацією. Самостійна робота є важливим видом навчальної діяльності студентів. У сучасних умовах питання організації позааудиторної роботи студентів є досить актуальним, оскільки частка аудиторних занять в загальному обсязі часу постійно зменшується.

Мета статті полягає у аналізі комплексу педагогічних інноваційних технологій і методів, що сприяють результативності організації самостійної роботи майбутніх фахівців у галузі видавничої справи та редагування.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Проблеми організації самостійної роботи у вищій школі є предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених. Всебічний розгляд питання представлений у роботах С. Архангельського [1], О. Горбатюк [3], Л. Грицюк і М. Сірук [4]. Застосування інноваційних технологій для оптимізації позааудиторної роботи

вивчається І. Богдановою [2]. Впровадження ІКТ у процес організації самостійної роботи досліджує К. Стебльова [7]. О. Кучерук приділяє увагу складнощам адаптації студентів до навчання у ВНЗ, розглядаючи проблеми організації самостійної роботи студентів на першому курсі [5]. Результативність самостійної роботи студентів у аспекті виокремлення індивідуально-типологічних та дидактичних і чинників досліджується Г. Романовою [6].

Виклад основного матеріалу. Сучасна освітня парадигма вищої освіти передбачає посилення ролі самостійної роботи, підвищення її ефективності. Професійно значущі вміння мають складний, інтегративний характер, оскільки вони пов'язані як зі способами виконання здійснення і з шляхами регулювання діяльності, так і з поняттям професійної компетентності. Так, С. Архангельський вважає навчання студентів методам самостійного пізнання й науково обґрунтованої дії типологічною ознакою методики викладання у вищій школі [1, с. 329].

О. Горбатюк зазначає, що самостійна робота студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання неможлива без ефективної організації навчального процесу. Це передбачає використання таких форм та методів, які надають більше можливостей для самоосвіти студентів. Умовами для її ефективної реалізації О. Горбатюк вважає мотивацію студентів, їх прагнення до такої діяльності; врахування психологічних особливостей молоді студентського віку; ефективну організацію навчання (зокрема, організацію контролю за результатами самостійної діяльності), яка містить різноманітні форми та інноваційні методи навчання [3, с. 70].

Досліджуючи результативність організації самостійної роботи в когнітивному та афективному аспектах, Г. Романова стверджує, що результативною є така самостійна робота, котра забезпечує досягнення кінцевого результату як сукупності продуктів самостійної навчальної діяльності, набутого досвіду, стану суб'єктів навчання на основі самоуправління студентів та системного опосередкованого управління з боку викладачів з урахуванням при цьому внутрішніх, психологічних чинників та створенням відповідно до них зовнішніх, дидактичних умов навчальної діяльності [6, с. 10].

На жаль, існують суттєві недоліки, що заважають повноцінній самостійній роботі студентів: безліч однотипних типових задач, відсутність рівневої диференціації навчального матеріалу, недостатню кількість спеціально передбачених для самостійної роботи методичних посібників [5]. І. Богданова, досліджуючи зміст завдань для самостійної роботи студентів, акцентує увагу на важливості урахування рівнів інтелектуальної активності: репродуктивного, евристичного і креативного [2, с. 263–264].

Активний розвиток медіа і видавничо-поліграфічної галузі, процеси їх модернізації і трансформації зумовлюють важливість підготовки фахівців нового типу, здатних швидко адаптуватися до нових технологій і умов праці. Великою мірою це стосується саме самостійної роботи студентів, адже вміння самостійно шукати інформацію, виконувати творчі і технічні завдання є необхідним для формування висококваліфікованого спеціаліста видавничо-поліграфічної галузі. До базових вмінь майбутнього фахівця належать достатньо різнорідні вміння, а саме:

- проводити заходи щодо вивчення цільових ринків (здійснювати аналіз внутрішньої видавничої інформації, вторинних джерел інформації, досліджувати громадську думку, обраний для вивчення сегмент ринку);
- визначати параметри позиціонування видавничої продукції на ринку; розробляти заходи щодо просування видавничої продукції на різних етапах її життєвого циклу;
- оцінювати конкурентну ситуацію на ринку видавничої продукції за такими параметрами, як робота з авторами, тематика видань, обсяг продукції, використані ресурси, витрати;
- розробляти концепцію видання і бізнес-план видання;
- здійснювати аналіз і правку авторського оригіналу, робити висновок щодо його якості;
- здійснювати редакторську оцінку аудіо- та відеоматеріалів;
- здійснювати видавничі та друкарські коректури;
- проводити складання, макетування, верстання видавничих оригіналів із застосуванням настільних комп'ютерних видавничих систем;
- складати графіки здійснення операцій редакційно-видавничої підготовки видавничого оригіналу, здійснювати контроль за дотриманням термінів та якістю виконання робіт.

Важливим є глибоке вивчення і застосування новітніх інформаційних технологій. Студенти не тільки набувають вмінь працювати з сучасною комп'ютерною технікою, а й навичок застосовувати її для створення видавничо-поліграфічних продуктів.

К. Стебльова, розглядаючи специфіку і проблеми організації самостійної роботи студентів, визначає ефективні методи її організації засобами інформаційних технологій навчання з урахуванням вимог та умов сучасного суспільства, розкриває методи ефективної організації самостійної роботи студентів як цілісної системи освітнього середовища [7, с. 320].

Організація самостійної роботи майбутніх видавців неможлива без застосування мультимедійних засобів та інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ). У сучасному освітньому середовищі під час виконання індивідуальних завдань такими технологіями користується переважна кількість студентів.

Самостійна робота студентів із використанням ІКТ включає роботу: з електронним конспектом лекцій; з бібліотечно-інформаційними системами (читання електронних видань, посібників, довідників, енциклопедій, методичних вказівок до виконання індивідуальних завдань); з електронними тренувальними модулями; з пошуковими системами в Інтернет; а також вирішення професійно-орієнтованих завдань і самотестування за допомогою мультимедійних засобів (електронні помічники).

Це дозволяє майбутнім редакторам і видавцям бути конкурентоспроможними на ринку праці, швидко адаптуватися до мінливих виробничих умов, відповідати вимогам, що висувуються до сучасних фахівців.

Розвиток подібних здібностей дозволяє на основі отриманих знань та вмінь здобувати нові, сприяє виробленню умінь перенесення наявних знань у нові умови застосування.

Висновки. Організація самостійної роботи майбутніх видавців і редакторів на засадах професійної спрямованості із застосуванням сучасних інформаційних технологій сприяє активізації навчальної діяльності та формуванню готовності до професійної діяльності. Самостійна робота студентів повинна бути спрямована на формування умінь і навичок діяльності на продуктивному рівні. При цьому формується мотиваційна сфера пізнавальної діяльності, потреби усвідомлення безперервної системи знань та їх

взаємозв'язку, творче і проектне мислення. Студенти повинні знаходити уміння вчитися самостійно, «програвати» проблемні ситуації, шукати реальні шляхи їх вирішення, накопичуючи знання та навички, які згодом допоможуть їм самостійно розбиратися зі складними практичними проблемами.

Література

1. Архангельский С. И. Учебный процесс в высшей школе, его закономерные основы и методы / С. И. Архангельский. – М. : Высшая школа, 1980. – 368 с.
2. Богданова І. М. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів на основі застосування інноваційних технологій : дис. ... д-р пед. наук : 13.00.04 / І. М. Богданова. – Одеса, 2003. – 441 с.
3. Горбатюк О. В. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу / О. В. Горбатюк // Вісник Житомирського державного університету. – 2012. – Вип. 65. – С. 68–71.
4. Грицюк Л. К. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу / Л. К. Грицюк, М. В. Сірук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2011. – № 17. – С. 9–14.
5. Кучерук О. Я. Проблеми організації самостійної роботи студентів на першому курсі [Електронний ресурс] / О. Я. Кучерук. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/29_NIOXXI_2012/Pedagogica/2_117649.doc.htm.
6. Романова Г. М. Індивідуально-типологічні та дидактичні чинники результативності самостійної роботи студентів економічних університетів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Г. М. Романова. – Київ, 2003. – 21 с.
7. Стебльова К. К. Організація самостійної роботи студентів ВНЗ за допомогою засобів інформаційних технологій // К. К. Стебльова // Сборники научных работ НТУ «ХПИ»: Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти – Вестник НТУ «ХПИ», 2012. – № 30. – Харків : ХНУ, 2012 – С. 317–325.